

dosarul nr. 3ra-1451/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (R. Pascari)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Negru, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Mocanu Serghei,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Mocanu Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 05 martie 2019 și hotărârii suplimentare din 08 aprilie 2019 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă

La 05 ianuarie 2015 Mocanu Serghei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că prin ordinul Ministerului Justiției nr.657 din 10.12.2015, în temeiul deciziei din 15.05.2015 a Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților, i s-a retras licența pentru exercitarea profesiei de avocat nr.2163 eliberată la 26.05.2011.

A invocat că la 11.12.2015 a depus pârâtului o cerere prin care a solicitat anularea ordinului nr.657 din 10.12.2015. Prin răspunsul nr.04/12016 din 18.12.2015 cererea prealabilă a fost respinsă.

A considerat ca fiind ilegal și pasibil anulării ordinul Ministerului Justiției nr.657 din 10.12.2015, invocând că nu există vreo decizie din 15.12.2015 a Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților prin care să-i fie retrasă licența pentru exercitarea profesiei de avocat nr.2163 eliberată la 26.05.2011.

A comunicat că la emiterea ordinului s-au încălcat prevederile art.25 alin. (1), 57 alin. (1) lit. e) din Legea nr.1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură.

A declarat că decizia Comisiei de etică și disciplină a Uniunii Avocaților din 18.05.2015 prin care s-a constatat că în acțiunile sale există abaterea disciplinară

gravă și lipsa reputației ireproșabile, s-a decis aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de retragere a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, nu este definitivă, fiind contestată în instanța de contencios administrativ al Judecătoriei sectorul Râșcani mun.Chișinău, fiind suspendată prin încheierea din 19.06.2015.

A mai susținut că ordinul contestat contravine prevederilor art.25 alin. (2) din Legea nr. 1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură.

A considerat că prin ordinul contestat s-au încălcat prevederile art.58 alin.(1) din Legea nr.1260 din 19.07.2002, deoarece chiar dacă s-ar presupune că a existat abatere, termenul de tragere la răspundere disciplinară a expirat la data de 18.12.2015.

A menționat că prin hotărârea Judecătoriei Râșcani mun.Chișinău din 21.03.2016 s-a anulat ca emisă contrar legii decizia din 15.12.2015 a Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților, prin care i-a fost retrasă licența pentru exercitarea profesiei de avocat nr.2163 eliberată la 26.05.2011.

A afirmat că hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 21.03.2016 a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 08.05.2018 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 12.12.2018, devenind irevocabilă.

A indicat că ordinul Ministrului Justiției nr.657 din 10.12.2015 este ilegal, iar instanța de contencios administrativ urmează să-i restabilească, dreptul lezat, prin anularea actului administrativ.

A notat că din motiv că ordinul Ministrului Justiției nr.657 din 10.12.2015 nu a fost suspendat la depunerea cererii de chemare în judecată, cerința fiind respinsă prin încheierea din 11.01.2016, fiind suspendat de către instanța de recurs numai la 31.03.2016, nu a avut posibilitatea de a activa în calitate de avocat.

A mai indicat că dreptul la exercitarea profesiei de avocat urmează a fi calificată ca un drept civil, or profesia de avocat este o profesie libertină ce presupune activitatea avocatului din domeniul justiției fără supravegherea din partea autorităților publice, modul privat de organizare, inclusiv cabinetul, clientela și onorariile sale asupra cărora se pretinde un drept patrimonial, civil, unde este apărât atât de art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 al CEDO, cât și de art.6 din CEDO.

De asemenea, a indicat reclamantul că la momentul emiterii actului contestat, era implicat în calitate de avocat în peste 15 dosare penale și 12 dosare civile, pentru care a primit onorariu, neadmiterea în proces va tergiversa examinarea proiectelor ce va conduce schimbarea apărătorului și respectiv la încălcarea termenului rezonabil pentru examinarea cauzelor.

A susținut că a fost privat de dreptul de a exercita activitatea de avocat fără a exista o hotărâre irevocabilă a instanței de judecată, fiindu-i cauzat prejudiciu material inevitabil.

A solicitat reclamantul anularea ordinului nr. 657 din 10.12.2015 a Ministerului Justiției cu privire la retragerea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, anularea ordinului nr. 704 din 18.12.2015 a Ministerului Justiției cu privire la rectificarea ordinului nr. 657 din 10.12.2015 și repararea prejudiciului moral cauzat prin actul administrativ contestat în mărime de 10 000 de euro.

Prin hotărârea din 05 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea; a fost anulat ordinul nr. 657 din 10 decembrie 2015 a

Ministerului Justiției cu privire la retragerea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

Prin hotărârea suplimentară din 08 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost anulat ordinul nr. 704 din 18 decembrie 2015 a Ministerului Justiției cu privire la rectificarea ordinului nr. 657 din 10 decembrie 2015; s-a încasat de la Ministerul Justiției în beneficiul lui Mocanu Serghei suma de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral; s-a respins acțiunea în partea ce depășește prejudiciu moral încasat de 5 000 de lei.

La 27 martie 2019 și la 26 aprilie 2019 Mocanu Serghei a declarat apel împotriva hotărârii din 05 martie 2019 și hotărârii suplimentare din 08 aprilie 2019 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea parțială a hotărârilor cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

La 09 aprilie 2019 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare din 08 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea acesteia în partea admiterii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a pretenției.

Prin decizia din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 05 martie 2019 și hotărârii suplimentare din 08 aprilie 2019 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanța de apel a menționat că în circumstanțele în care decizia din 18 mai 2015 a Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, prin care s-a constatat în acțiunile lui Mocanu Serghei abatere disciplinară gravă, lipsa reputației ireproșabile, cu aplicarea sancțiunii disciplinare în privința acestuia prin retragerea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat a fost anulată, fapt confirmat prin hotărârea din 21 martie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, irevocabilă la data de 12 decembrie 2018, Curtea de Apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, care a conchis asupra necesității anulării ordinului nr. 704 din 18 decembrie 2015 a Ministerului Justiției, prin care s-a retras licența pentru exercitarea profesiei de avocat. Or, ordinul enunțat a fost emis în temeiul deciziei Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 15 mai 2015.

Totodată, instanța a reținut că în situația în care a fost anulat ordinul nr. 704 din 18 decembrie 2015 a Ministerului Justiției, subsecvent urmează a fi anulat și ordinul nr. 704 din 18 decembrie 2015 a Ministerului Justiției cu privire la rectificarea ordinului nr. 657 din 10 decembrie 2015.

Instanța de apel a considerat că instanța de fond în mod just a apreciat că cuantumul prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului reclamantului este în valoare de 5 000 de lei, care în viziunea instanței este o sumă echitabilă, proporțională suferințelor suportate de către reclamant.

La 05 noiembrie 2019 Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe în partea admiterii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că la momentul emiterii ordinului Ministerului Justiției nr. 657 din 10 decembrie 2015, ministerului nu i-a fost adus la cunoștință vreun act de dispoziție al instanței de judecată prin care să fie dispusă suspendarea deciziei din 18 mai 2015 a Comisiei pentru etică și disciplină, iar astfel de temeiuri de refuz în emiterea ordinului respectiv nu au existat.

La 11 noiembrie 2019 Mocanu Serghei a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii suplimentare a primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că prin nesuspendarea și executarea imediată a ordinului nr. 657 din 10 decembrie 2015 a Ministerului Justiției s-au încălcat prevederile art. 16 din Constituția Republicii Moldova.

În acest sens, a menționat că executarea imediată, deplină a actului administrativ care a fost contestat poate, în anumite circumstanțe, aduce atingere intereselor sale într-un mod ireparabil, care, pentru motive de echitate, ar trebui să fie evitat pe cât este posibil.

Astfel, datorită acțiunilor ilegale ale intimatului care intenționat a emis actul administrativ ilegal, i-au fost cauzate prejudicii morale. Prejudiciu moral în sumă de 10 000 de euro ar constitui un remediu echitabil pentru suferințele pricinuite.

Examinând admisibilitatea recursurilor, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la 18 septembrie 2019. Prin avizul de recepție se atestă că Mocanu Serghei – la data de 22 octombrie 2019, iar Ministerul Justiției – la data de 23 octombrie 2019, au recepționat copia deciziei instanței de apel. Prin urmare, recursurile depuse la data de 05 noiembrie 2019 și respectiv la 11 noiembrie 2019 sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursurilor, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Mocanu Serghei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile depuse se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea

esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Mocanu Serghei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 207, 433 lit. a), 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul

specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Mocanu Serghei se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru